לב: אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

מדברי שניהם נלמד צער בעלי חיים דאורייתא. ות"ת מ"כ אמאי עוקרים על המלכים ולא מדרכי האמורי (ע"ז דף יח.) וי"ל משום דכבוד מלך ונשיא עדיף כמו בל תשחית דנדחה מפני כבודם דאונקלוס (ג) שרף על ר"ג ע' מנה לורי פ"ק דע"ז (שם) ועוד דכיון דכתיב את סוסיהם תעקר קל לדחות מפני המלך: **מי לא עסקינן דאדהכי והכי בטיל משוקיה.** ות"ת מ"מ נדרוש ק"ו מטעינה דלית בה חסרון כים וי"ל כיון דטעינה שיש בה חסרון כים לא הויא כשכר דמ"ש מפריקה מ"כ אף טעינה דלית בה חסרון כים נמי הוי נחנם ופריקה נכתבה לדרוש שוס דרשה אחרת:

מכלל דת"ק סבר דזקוק לו. המקשה סבור דת"ק נמי ידרוש משאו שהוא יכול לעמוד בו ושאינו יכול לעמוד בו נהי דאין חייב לסייע בחנם משום דלית ביה מלאת פריקה מ"מ כשכר חייב לסייעו משום צער בעלי חיים ות"ת ולרבי יוסי הגלילי דסבר צער בעלי חיים לאו דאורייתא ואית ליה לקמן (דף נג.) דטעינה כשכר מ"ש טעינה מפריקה וי"ל דדרש ק"ו מחסרון כים דלכתוב טעינה גרידא דיש טעינה שאין בו חסרון כים וכ"ש פריקה אלא כתב פריקה לאגמורי דטעינה כשכר וכיון דטעינה שאין בה חסרון כים הויא כשכר היכא דלית בה חסרון כים נמי דהיינו היכא דבטיל משוקיה הוי כשכר דילפי' מטעינה דלית בה חסרון כים והשתא לא בא להוכיח רק דצער בעלי חיים דאורייתא ולא לקיים שמכח ק"ו יש להוכיח דצער בעלי חיים דאורייתא דאפשר שק"ו הוי מחסרון כים כדפרישית לר' יוסי ות"ת ודלמא זקוק לו מדרבנן וי"ל דכל הסוגיא מוכחת דאי צער בעלי חיים לאו דאורייתא אינו חייב לסייעו אפי' כשכר כדאמרינן בסמוך וכי ליתיה למריה בהדיה ליעבד גביה כשכר ודעולם צער בעלי חיים דאורייתא אבל אי הוי דרבנן פטור היה אפילו כשכר וכן נתר הכי דקאמר ואי אמרת דאורייתא אמאי מטפל בה. ות"ת ודלא כספרי דרש שונאך אפילו שונא עובד כוכבים וי"ל דאקמכתא בעלמא היא דבערבי פסחים (פסחים דף קיג: ושם) מוקי בשונא ישראל:

ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה. אבל שאר דברים זקוק ואפילו לטעון משוס איבה: **אמאי** וחדלת. ות"ת ולישני בחנם אבל כשכר חייב ודעולם צער בעלי חיים דאורייתא וי"ל דוחדלת משמע לגמרי:

ואי בטעינה אמאי עזוב. וליכא למימר דבטיל משוקיה דאם כן ריש נמי:

לכוף יצרו. ות"ת כיון דבערבי פסחים (שם) מוקי לה בישראל שמותר לשנאותו כגון שראה בו דבר ערוה מה שייך בו לכוף יצרו וי"ל (א) דלא מייתי בשונא דקרא: **מה** לי שונא עובד כוכבים. ה"מ לשניי ישראל בחנם ודעובד כוכבים בשכר: מה

מדברי שניהם נלמד [ח]צער בעלי חיים דאורייתא ואפי' ר"ש לא קאמר אלא משום דלא מסיימי קראי אבל מסיימי קראי דרש' ק"ו משום מאי לאו משום צער בעלי חיים דרשינן דלמא משום דאיכא חסרון כים וה"ק ומה טעינה דלית בה חסרון כים חייב פריקה דאית בה חסרון כים לא כ"ש וטעינה אין בה חסרון כים מי לא עסקינן דאדהכי והכי בטיל משוקיה אי נמי אתו גנבי ושקלי כל מה דאיכא בהדיה תדע דצער בעלי חיים דאורייתא דקתני סיפא ר' יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יתר [על] משאו אין זקוק לו שנאמר יתחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו לאו מכלל דת"ק סבר [א]זקוק לו מאי טעמא לאו משום דצער בעלי חיים דאורייתא דלמא בתחת משאו פליגי דרבי יוסי סבר דרשינן תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו ורבנן סברי לא דרשינן תחת משאו תדע דצער בעלי חיים לאו דאורייתא דקתני רישא הלך וישב לו ואמר לו הואיל ועליך מצוה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא מה לי איתיה למריה בהדיה ומה לי כי ליתיה למריה בהדיה לעולם צער בעלי חיים דאורייתא מי סברת פטור פטור לגמרי [ח] ודלמא פטור בחנם וחייב בשכר וה"ק רחמנא כי איתיה למריה בהדיה עבד גביה בחנם וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בשכר ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא (סימ"ן בהמ"ת בהמ"ת אוה"ב שונ"א רבצ"ן) לימא מסייע ליה [ט]בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל אי אמרת בשלמא צער בעלי חיים דאורייתא משום הכי מטפל בה כבהמת ישראל אלא אי אמרת צער בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה כבהמת ישראל התם [י]משום איבה הכי נמי מסתברא דקתני אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין זקוק לה אלא אי אמרת דאורייתא אמאי אין זקוק לה ה"ק ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה תא שמע [יא]בהמת עובד כוכבים ומשאוי ישראל וחדלת ואי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא אמאי וחדלת עזב תעזב מבעי ליה [יב]לעולם צער בעלי חיים דאורייתא התם בטעינה אי הכי אימא סיפא [יג]בהמת ישראל ומשאוי עובד כוכבים עזב תעזב ואי בטעינה אמאי עזב תעזב משום צערא דישראל אי הכי אפילו רישא נמי רישא [יד]בחמר עובד כוכבים סיפא בחמר ישראל מאי פסקת סתמא דמלתא איניש בתר חמריה אזיל והא וחדלת ועזב תעזב בפריקה הוא דכתיבי [טו]א"ל הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר [טז]צער בעלי חיים לאו דאורייתא ת"ש [יז]אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפ"ה כדי לכוף את יצרו עדיף ת"ש [יח]משונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים אי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא עובד כוכבים מי סברת אשונא דקרא קאי אשונא [יט]דמתניתין קאי תא שמע

רובץ

מדברי **שניהם** נלמד צער בעלי חיים דאורייתא. ולא מדברי האמורי (ע"ז דף יח.) וי"ל משום דכבוד מלך ונשיא עדיף כמו בל תשחית דנדחה מפני כבודם דאונקלוס (ג) שרף על ר"ג ע' מנה לורי פ"ק דע"ז (שם) ועוד דכיון דכתיב את סוסיהם תעקר קל לדחות מפני המלך: **מי לא עסקינן דאדהכי והכי בטיל משוקיה.** ות"ת מ"מ נדרוש ק"ו מטעינה דלית בה חסרון כים וי"ל כיון דטעינה שיש בה חסרון כים לא הויא כשכר דמ"ש מפריקה מ"כ אף טעינה דלית בה חסרון כים נמי הוי נחנם ופריקה נכתבה לדרוש שוס דרשה אחרת:

מכלל דת"ק סבר דזקוק לו. המקשה סבור דת"ק נמי ידרוש משאו שהוא יכול לעמוד בו ושאינו יכול לעמוד בו נהי דאין חייב לסייע בחנם משום דלית ביה מלאת פריקה מ"מ כשכר חייב לסייעו משום צער בעלי חיים ות"ת ולרבי יוסי הגלילי דסבר צער בעלי חיים לאו דאורייתא ואית ליה לקמן (דף נג.) דטעינה כשכר מ"ש טעינה מפריקה וי"ל דדרש ק"ו מחסרון כים דלכתוב טעינה גרידא דיש טעינה שאין בו חסרון כים וכ"ש פריקה אלא כתב פריקה לאגמורי דטעינה כשכר וכיון דטעינה שאין בה חסרון כים הויא כשכר היכא דלית בה חסרון כים נמי דהיינו היכא דבטיל משוקיה הוי כשכר דילפי' מטעינה דלית בה חסרון כים והשתא לא בא להוכיח רק דצער בעלי חיים דאורייתא ולא לקיים שמכח ק"ו יש להוכיח דצער בעלי חיים דאורייתא דאפשר שק"ו הוי מחסרון כים כדפרישית לר' יוסי ות"ת ודלמא זקוק לו מדרבנן וי"ל דכל הסוגיא מוכחת דאי צער בעלי חיים לאו דאורייתא אינו חייב לסייעו אפי' כשכר כדאמרינן בסמוך וכי ליתיה למריה בהדיה ליעבד גביה כשכר ודעולם צער בעלי חיים דאורייתא אבל אי הוי דרבנן פטור היה אפילו כשכר וכן נתר הכי דקאמר ואי אמרת דאורייתא אמאי מטפל בה. ות"ת ודלא כספרי דרש שונאך אפילו שונא עובד כוכבים וי"ל דאקמכתא בעלמא היא דבערבי פסחים (פסחים דף קיג: ושם) מוקי בשונא ישראל:

ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה. אבל שאר דברים זקוק ואפילו לטעון משוס איבה: **אמאי** וחדלת. ות"ת ולישני בחנם אבל כשכר חייב ודעולם צער בעלי חיים דאורייתא וי"ל דוחדלת משמע לגמרי:

ואי בטעינה אמאי עזוב. וליכא למימר דבטיל משוקיה דאם כן ריש נמי:

לכוף יצרו. ות"ת כיון דבערבי פסחים (שם) מוקי לה בישראל שמותר לשנאותו כגון שראה בו דבר ערוה מה שייך בו לכוף יצרו וי"ל (א) דלא מייתי בשונא דקרא: **מה** לי שונא עובד כוכבים. ה"מ לשניי ישראל בחנם ודעובד כוכבים בשכר: מה

עין משפט נר מצוה

קפ א מיי' פי"ג מהל' רוצח ושמירת נפש הל' ז סמג עשין פח טוש"ע מ"מ סי' רעב סעיף ח:
קפא ב ג מיי' שם הל' ט ועיין בכ"מ טוש"ע שם סעיף ט:
קפב ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:
קפג ה מיי' שם הל' יג ועיין בכ"מ טוש"ע שם סעיף ט והגה"ה:
קפד ו מיי' שם הל' ט ועיין בהגה"ל טוש"ע שם סעיף ט:
קפה ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:
קפו ח מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף י:
קפז ט מיי' שם הל' יד טוש"ע שם סעיף יא:

רבינו חננאל

לפרוק בחנם ולא לטעון בחנם אלא בשכר. ר' שמעון אומר אף לטעון בחנם משום דלא מסיימי קראי איזהו לפרוק ואיזהו לטעון הילכך שניהם בחנם. אמר רבא מדברי שניהם נלמד צער בעלי חיים דאורייתא מדאמרי' פריקה דברי הכל בחנם; ר' יוסי הגלילי אומר אם הטעינו יותר ממשאו ונפל אין נזקק לו שנאמר תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו. בהמת עובד כוכבים משפל בה כבהמת ישראל משום איבה. בהמת עובד כוכבים ועובד כוכבים מחמר אחריה ומשאוי של ישראל וצריך לטעון אין זקוק לו שנא' וחדלת. אבל ישראל מחמר אחרי בהמתו והמשאו לעובד כוכבים עזב תעזוב עמו. ומקשי' והא תרווייהו וחדלת עזב תעזב בפריקה הוא דכתיב ביה ואוקימנא כר' יוסי הגלילי דסבר צער בעלי חיים לאו דאורייתא. אוהב צריך לסייעו בפריקה והשונא צריך לסייעו בטעינה יניח האוהב ויסייע השונא כדי לכוף את יצרו לשלום. ופשוטה היא;

מסורת הש"ס

א) [שבת קכה:], ב) [נ"ל אלא הא מני], ג) [שבת קנד:], ד) [תוספתא פ"ב], ה) פסחים קיג: [תוספתא שם], ו) נ"ל דמתניתא, ז) [שמות כג].

תורה אור השלם

[נ] כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ: שמות כג ה

הגהות הב"ח

(א) גמ' פטור לגמרי דלמא כל"ל יותר ו' נמתק; (ב) רש"י ד"ה לו אמרת בשלמא לאו; (ג) תוס' ד"ה מדברי וכו' דאונקלוס הגר שרף:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה לכוף. וי"ל כו'. נ"ב ר"ל דא"ל להקדים אבל מ"מ מייב כמש"ש:

מוסף רש"י

צער בעלי חיים דאורייתא. שנאמר עזוב תעזוב עמו ואיכא מאן דדרים טעמא דקרא משום צער בעלי חיים (שבת קכה:).

מדברי שניהם נלמד צער בעלי חיים דאורייתא ואפי' ר"ש לא קאמר אלא משום דלא מסיימי קראי אבל מסיימי קראי דרש' ק"ו משום מאי לאו משום צער בעלי חיים דרשינן דלמא משום דאיכא חסרון כים וה"ק ומה טעינה דלית בה חסרון כים חייב פריקה דאית בה חסרון כים לא כ"ש וטעינה אין בה חסרון כים מי לא עסקינן דאדהכי והכי בטיל משוקיה אי נמי אתו גנבי ושקלי כל מה דאיכא בהדיה תדע דצער בעלי חיים דאורייתא דקתני סיפא ר' יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יתר [על] משאו אין זקוק לו שנאמר יתחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו לאו מכלל דת"ק סבר [א]זקוק לו מאי טעמא לאו משום דצער בעלי חיים דאורייתא דלמא בתחת משאו פליגי דרבי יוסי סבר דרשינן תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו ורבנן סברי לא דרשינן תחת משאו תדע דצער בעלי חיים לאו דאורייתא דקתני רישא הלך וישב לו ואמר לו הואיל ועליך מצוה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא מה לי איתיה למריה בהדיה ומה לי כי ליתיה למריה בהדיה לעולם צער בעלי חיים דאורייתא מי סברת פטור פטור לגמרי [ח] ודלמא פטור בחנם וחייב בשכר וה"ק רחמנא כי איתיה למריה בהדיה עבד גביה בחנם וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בשכר ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא (סימ"ן בהמ"ת בהמ"ת אוה"ב שונ"א רבצ"ן) לימא מסייע ליה [ט]בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל אי אמרת בשלמא צער בעלי חיים דאורייתא משום הכי מטפל בה כבהמת ישראל אלא אי אמרת צער בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה כבהמת ישראל התם [י]משום איבה הכי נמי מסתברא דקתני אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין זקוק לה אלא אי אמרת דאורייתא אמאי אין זקוק לה ה"ק ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה תא שמע [יא]בהמת עובד כוכבים ומשאוי ישראל וחדלת ואי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא אמאי וחדלת עזב תעזב מבעי ליה [יב]לעולם צער בעלי חיים דאורייתא התם בטעינה אי הכי אימא סיפא [יג]בהמת ישראל ומשאוי עובד כוכבים עזב תעזב ואי בטעינה אמאי עזב תעזב משום צערא דישראל אי הכי אפילו רישא נמי רישא [יד]בחמר עובד כוכבים סיפא בחמר ישראל מאי פסקת סתמא דמלתא איניש בתר חמריה אזיל והא וחדלת ועזב תעזב בפריקה הוא דכתיבי [טו]א"ל הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר [טז]צער בעלי חיים לאו דאורייתא ת"ש [יז]אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפ"ה כדי לכוף את יצרו עדיף ת"ש [יח]משונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים אי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא עובד כוכבים מי סברת אשונא דקרא קאי אשונא [יט]דמתניתין קאי תא שמע

רובץ

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com